

Svar til Programsensors rapport angående Masterprogrammet i Barnevern

12.03.2018

Ved Programansvarlig Ragnhild Bjørknes

Mabarn316: Children and parenting in diverse context

Læringsmålene blir evaluert til å være både relevante og godt formulerte. Vi vil se nøye på noen innspill fra programsensor her.

Det gis og god tilbakemelding på forelesninger samt opplegg for eksamen. Vi har senere presisert at «inspirasjonseksempler» mht tema for essay (som også er eksamen) ikke er uttømmende. Det er riktig at vi i eksamensoppgaven (et essay som gir studentene stor valgfrihet, som det gis veiledning på og som de jobber med gjennom hele kurset) kun henviser til at valg av tema skal være i tråd med kurset læringsmål. Selv om læringsmålene står i studieplanen, og skal være godt kjent for studentene, kan det være en god ide å klippe de inn i selve eksamensoppgaven, slik programsensor foreslår.

Mht til omfang av seminarer, dette kurset har en rekke seminarer i tillegg til forelesninger. Det kan variere litt, men som oftest har vi en fordeling som utgjør ca. 18 forelesningstimer og ca. 12 seminartimer pr. 10 stp. NB! Dette kan variere noe avhengig av type kurs. Våren 2018 hadde vi på dette kurset til sammen 14/15 seminartimer.

Ressurslista trenger å bli jobbet mer med, dette er noe som vil bli høyt prioritert neste gang kurset går av stabelen (januar 2019). Det er for eksempel ett mål å finne gode bøker (noe programsensor og påpeker). Vi vil se grundig på tips fra programsensor her.

MABARN 312: Tiltak, implementering og evaluering

Programsensor påpeker at litteraturlisten gir et fragmentert inntrykk med mange artikler og bokkapitler. Vi er enig i dette, det er vanskelig å boken som dekker temaet. Dette skyldes at feltet også er fragmentert med ulike perspektiver og metoder som i liten grad «snakker sammen» Vi har lagt til en ny bok: Frønes, I., Eng, H., Ertesvåg, S & Kjøbli, J. (2016). *Risiko, intervensjon og Evidens*. Gyldendal akademisk.

Ellers finnes det lite samlet litteratur om barnevernets hjelpetiltak. Vi har derfor beholdt forskningsoversikten *Hjelpetiltak i barnevernet - en kunnskapsstatus*. Så vidt vi kjenner til finnes det ikke en bok som presenterer alle hjelpetiltakene som er i bruk i norsk barnevern. Vi mener derfor denne kunnskapsoversikten gir en grei oversikt.

PS påpeker også at Litteraturlisten er for kort. Vi har derfor lagt til en del nyere artikler slik at det nå er vel 800 sider. Imidlertid er der en del ressurslitteratur i tillegg som gir studentene anledning til å fordype seg i ulike områder. Vi ønsker også mulighet til å kunne legge til noen nye aktuelle artikler knyttet til den enkelte forelesers forskning slik at vi ivaretar kravet til forskningsbasert undervisning.

Når det gjelder kommentar om timeplan er riktig som PS påpeker at det ikke var helt samsvar mellom studieplan og faktisk undervisning våren 2017, dette er rettet opp til våren 2018. Undervisningen foregår nå på 3 samlinger a 2 dager i tillegg til en fellesforelesning med master i helsefremmende arbeid om Implementering som allerede var planlagt, en dag med praksisbesøk kommer i tillegg.

Innholdet i forelesningene er stort sett det samme og er knyttet til emnets læringsutbyttebeskrivelse. Vi har tatt inn igjen en folkelesning om « et kritisk blikk på barnevernets tiltak» som ble introdusert i 2016 men dessverre falt ut i 2017.

PS peker også på at det lite lærerstyrt undervisning. Vi har ønske om å ha studentaktiv undervisning, i seminarene er det 1-2 lærere til stede og studentene arbeider i gruppen med relevante problemstillinger og presenterer for hverandre.

Avslutningsvis påpeker PS at det i studieplanen står «ingen kunnskapskrav» og at dette kan være misvisende. Dette gjelder de fleste emner og er et generelt spørsmål som det bør tas stilling til. Jeg er enig at det kan være misvisende.

HABA301 Vitenskapsteori og metode

Programsensor påpeker at litteraturlisten er relevant og oppdatert, men kunne inneholde flere henvisninger til kvantitativ litteratur. Dette er ikke langt inn, da denne litteraturen kommer i HABA 302, fordypning i kvantitativ metode.

Det ble poengtert at læringsmålene var velformulert og relevante. Ingen endringer ble gjort.

Programsensor viser til at eksamensspørsmålet var for alminnelig stilt og ikke omfattet nok læringsmål. Denne kommentaren ble etterfulgt. Og eksamen for kull 2017, inneholdt flere spørsmål og innebefattet flere læringsmål.

Ingrid Höjer
Professor i socialt arbete
Institutionen för socialt arbete
Göteborgs universitet

2017-12-05

Ingrid.Hojer@socwork.gu.se

Till
Programstyret för masterprogrammet i barnevern
Universitetet i Bergen

Programsens rapport angående Masterprogram i Barnevern

Jag får – återigen - tacka för förtroendet att få fortsätta att utvärdera Masterprogrammet i Barnevern! Denna gång har jag blivit ombedd att utvärdera tre kurser: MABARN 312, 316 och HABA 301.

Sammanfattningsvis kan jag säga att jag har ett mycket positivt intryck av kurserna. Jag har gått igenom det material jag haft tillgång till nedan. Vid genomgången av MABARN316 kan jag ha missat text i något dokument, eftersom jag endast kunnat nå kursens dokument i den öppna hemsidan.

En genomgående kommentar jag har till alla kurserna är att jag tycker 18 timmars föreläsning och 12 timmars seminarium är i underkant för en kurs på avancerade nivå om 10 poäng. Detta är en kommentar jag har upprepat flera gånger under de år jag utvärderat masterprogrammet. Eftersom alla kurserna är upplagda på detta sätt utgår jag ifrån att det kan vara svårt att ändra i en fastlagd struktur. Med risk för att bli tjatig upprepar jag ändå denna kommentar, eftersom den för mig är relevant.

Jag hoppas ni kan läsa min svenska. Hör gärna av er om det är något som är oklart.

MABARN 312 Tiltak, implementering og evaluering

Denna kurs utvärderade jag också 2014, och hade då flera liknande kommentarer och påpekanden om kursen.

Litteraturlister

Jag tycker litteraturlistan är aktuell, med uppdaterade referenser. Dock finns det problem: Alla referenser utom en är korta artiklar eller bokkapitel. Den enda mera sammanhängande text som finns är Christiansen, Ø., & Regionalt kunnskapssenter for barn og unge (RKBU Vest). (2015). *Hjelpetiltak i barnevernet - en kunnskapsstatus*. Bergen: Uni Research Helse Regionalt kunnskapssenter for barn og unge (RKBU Vest).

<http://www.bufdir.no/bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00003222>, som är en forskningöversikt. Jag tycker det ger ett fragmentariskt intryck. För studenterna kan det vara en tillgång att ha några kursböcker som kan ge en mera övergripande kunskap. Jag har

ansträngt mig att finna nya kursböcker som skulle kunna komplettera referenslistan, men det är svårt att hitta kursböcker som direkt anknyter till kursens ämnen.

Under rubriken "resurslitteratur" återfinns tre referenser som kan fylla behovet av kursböcker, så i den mån "resurslitteratur" används, så finns ju dessa att tillgå :

Ogden, T. (2012). *Evidensbasert praksis i arbeid med barn og unge*. Oslo: Gyldendal akademiske.

Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, California.

Rossi, P. H., Lipsey, M. W., & Freeman, H. E. (2004). *Evaluation : a systematic approach* (6th ed.). Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications.

Om jag endast tittar på den litteratur som finns utöver "resurslitteratur", så omfattar den ca 600 sidor. Vanligtvis beräknas ca 200 sidor per vecka – och denna kurs går väl över drygt sex veckor? Jag tycker att det finns utrymme för att ha minst det dubbla sidantalet i kursen – alltså minst 1200 sidor i referenslistan. Det finns alltså utrymme att flytta upp någon av de ovanstående referenserna – förslagsvis Ogden 2012.

Jag vill ju egentligen inte bidra mera till "fragmentariseringen" med ytterligare en artikel, men jag hittade en som jag tycker verkar riktigt relevant: Albers, B, Mildon, R, Lyon A & Shlonsky, A (2017) Implementation frameworks in child, youth and family services – Results from a scoping review. *Children and Youths Services Review*, vol 81, pp 101 116. Jag skickar med den som pdf fil också.

Litteraturlistan skulle också med fördel kunna innehålla flera internationella publiceringar.

Timeplan

I kursplanen står följande: Undervisninga skjer på tre samlingar à to dagar. Det blir til saman gjeve 18 førelesingstimar og 12 timar seminar/gruppeorganisert undervisning. Vad jag kan se så är det två samlingar om tre dagar?

Kursen omfattar 10 poäng. Det blir i tid ca 6,5 veckor. Jag tycker det är väldigt lite lärarledd undervisning för en kurs om 10 poäng? Det är bra att kurstillfällena ligger samlade – men det är få kurstillfällen? Vad är orsaken till att det är så få timmar?

(Jag hade exakt samma kommentar vid utvärdering av MABARN312 år 2014)

Läringsmål

Inledningen till kursplanen ger en god översikt över kursens mål och innehåll – att fokus ligger på evaluering och implementering. Där tydliggörs också kursens inriktning på den praktiska verksamheten – det vill säga att ett av kursens mål är att ge studenterna kunskap om hur de kan planera och genomföra utvärderingar av det sociala arbetet, vilka verktyg som kan vara relevanta och hur resultaten kan implementeras. Enligt min mening ger denna introduktion studenterna värdefull information om kursens innehåll.

I den nedanstående texten har jag klippt in befintliga lärandemål för MABARN 312, med en del förslag på tillägg. En kurs på avancerad nivå tycker jag bör ha lärandemål som omfattar kritiskt tänkande ock reflektion, och det skulle kunna framgå tydligare i lärandemålen. Jag tycker också det kan vara viktigt att ta med faktorer som makt, socioekonomiska förhållanden, fysisk och psykisk hälsa, kön och etnicitet.

Kunnskap:

Studenten

- Skall ha inngående kunnskap **samt kunna kritisktt värdera** sentrale omgrep, samt metodar innan evaluerings- og implementeringsforskning
- har utdjupande kunnskap om samanhengen mellom målgruppe, føremål, tiltak og resultat av igangsetjing av barnevernstiltak, **samt kunna redogöra för tillämpa och analysera dessa sammanhang**
- har inngående kunnskap om, **samt kunna kritisktt värdera**, sentrale implementerings- og evalueringsstudiar med relevans for barnevernsfeltet
- har god kunnskap om faktorar som hemmar og fremjar tverrfagleg samarbeid

Ferdigheiter:

Studenten

- kan **redogöra för**, bruke og vurdere kartleggingsverktøy knytt til barnevernet sitt tiltaksarbeid
- kan bruke kunnskapsdatabasar og kunnskapsstatusar som er relevante for barnevernet sitt tiltaksarbeid
- kan planleggje og gjennomføre systematiske evalueringar av tiltak i barnevernet, **samt kritisktt värdera evalueringsmetoder**
- kan tolke resultat og vurdere validitet i konklusjonar frå studiar med evalueringsdesign, med særleg vekt på effektstudiar
- **kunna redogöra för och analysera evaluering och implementering i barnevernsarbetet med avseende på makt, socioekonomiska förhållanden, fysisk och psykisk hälsa, kön och etnicitet**

Generell kompetanse:

Studenten

- kan kritisk reflektere over samanhengen mellom teori og forskning i iverksetjing av tiltak
- kan reflektere over internasjonal spreing av intervensjonar og tilpassingar til einskilde målgrupper med fokus på etniske minoritetsgrupper
- kan bruke evalueringsresultat i utviklinga av eigen praksis
- kan kritisk reflektere over implementering og kva denne har å seie for å oppnå effektar av tiltak
- kan reflektere over kva systematisk evaluering for kvalitetssikring i barnevernet har å seie
- **kunna kritisktt förhålla sig till etiska dilemman i som kan uppstå i förhållande till implementering och evaluering inom barnevernet.**

En fråga jag har handlar om det som står under rubriken "kunskapskrav" – där det står att det inte finns några kunskapskrav för att kunna gå kursen. Är inte det missvisande? Visst behöver de ha en kandidatexamen? Men denna information kanske återfinns på annat ställe?

Eksamensoppgaver.

Jag tycker uppgiften är relevant. Eksamensoppgaven skall ju omfatta lärandemålen, så att dessa blir examinerade. En duktig student kan nog tänkas omfatta de flesta lärandemålen i sitt svar, men jag kan tycka att det hade varit bra med mera vägledning i uppgiften – vad den skall innehålla, vad de särskilt skall tänka på i svaret – så att flera av lärandemålen verkligen blir examinerade.

MABARN316 Childhood and parenting in diverse contexts.

Timeplan

Relevanta ämnen och föreläsningar – men som tidigare tycker jag det är alltför få tillfällen. I den timeplan jag kunde hitta på hemsidan kunde jag inte se några seminarier – men de kanske finns där i någon annan version?

Läringsmål

För denna kurs har jag bara fått tillgång till lärandemålen på engelska:

Knowledge:

The student...

- has in depth knowledge of and insight in different analytical perspectives on the child, childhood and parenting
- has in depth knowledge of and insight in cross-cultural and social diversity in family structure, child rearing and up-bringing
- has in depth knowledge of and insight in challenges related to migration and mobility both for children and their families and for various providers of social services

Skills:

The student...

- can discuss, analyse and compare children's lives and the position of children in different cultural settings
- can critically analyse and assess children as subject of rights in different societies
- can through a written assignment demonstrate ability to identify and critically reflect on a topic relevant for problems of diversity in the study of childhood and parenthood

General competence:

The student...

- can demonstrate increased understanding of variety and diversity in family life and family living
- are able to critically reflect on the question of private versus public responsibility for children's wellbeing
- can demonstrate ability to communicate ethical challenges arising at the intersection of understanding culturally diverse practice and children as subjects of own individual rights

Jag tycker lärandemålen är relevanta och väl formulerade. Jag har lagt till en del mindre ändringar – som är gulmarkerade i texten.

Litteraturlister

Litteraturlistan innehåller flera bra referenser, men behöver utökas, uppdateras och kompletteras med lämpliga kursböcker. Nedan ger jag förslag på några lämpliga referenser:

Parrenas R S (2005) *Children of global migration: transnational families gendered woes*. Stanford University Press: Stanford, CA.

Miller T (2017) *Making Sense of Parenthood: Care, Gender and Family Lives*. Cambridge University Press: United Kingdom.

Merla L and Baldassar L (2016) Concluding reflections: care circulation in an increasingly mobile world: further thoughts. *Revista de sociologia*, Paper 2016, 101(2):275-284.

Kilkey M and Palenga-Möllenberg E (eds.) (2016) *Family Life in an Age of Migration and Mobility: Global Perspectives through the Life Course*. Palgrave Macmillan UK.

Brannen J (2017) Approaches to the study of family life: practices, context and narrative. In: Cesnuiyte et al (eds.) *Family Continuity and Change*. Palgrave Macmillan, pp.9-31.

I den litteraturlista jag kunde hitta på hemsidan finns ingen resurslitteratur, så den har jag inte haft möjlighet att kommentera.

Eksamensoppgaver

Uppgiften är relevant för kursen, och det är bra att studenterna hänvisas till lärandemålen, och att de skall relatera till dessa i sina svar. Dock skulle det kunna underlätta för studenterna att här redovisa lärandemålen, så att de kan se dem nedskrivna i uppgiften.

Jag tycker också det är bra att studenterna får "inspirations-exempel" – men det vore bra om det också tydliggjordes att detta endast är exempel, och att de kan välja andra ämnen.

HABA301 Vitenskapsteori og metode

Timeplan

Upplägget av forelesninger er relevant, med en god variation av innholdet. Det er positivt at en hel formiddag ægnes åt "kritisk værdering av vetenskaplige artiklar". Emellertid tycker jag – som jag tidligere sagt – at 18 timmars forelesning og 12 timmars seminarium er lågt ræknat for en kurs om 10 poæng.

Ytterligere en kommentar jag har til timplanen er av pedagogisk natur; Jag tror at det er svårt at tilgodogøre sig kunnskap enbart genom forelesninger från klokkan 9 til klokkan 15, særskilt vad gæller ett æmne som vitenskapsteori og metode, som for mænga kan te sig svårtillgængligt og abstrakt. Dærför menar jag at upplægget med forelesninger på formiddagen, og seminarier/gruppdiskussion/øvningsoppgifter på ettermiddagen, såsom upplægget er onsdagen vid den andra samlingen, skulle anvændas vid flere tilfællen. Min erfarenhet er at særskilt kvantitativ metode behøver åskådliggøres genom øvningsoppgifter og diskussioner.

De øvningsoppgifter som studenterna skall genomføre utgør ett gott pedagogisk innslag i kursen, men skulle kunne få større utrymme for diskussion i timeplanen.

Litteraturlister

Litteraturlistan til denna kurs omfatter ca 1078 sider. Den er varierad og oppdaterad. En kommentar jag kan ha til litteraturlistan er at den til en øvervægande del inneholder litteratur som behandler kvalitativ metode. Dette er forklarligt, eftersom forskning inom sosialt arbeid oftast er inriktad mot dette område. Dock skulle det kunne vara en god idé at ta in någon mer referens som handler om kvantitativ metode, og då i synnerhet en referens som behandler mjukvaran SPSS, som mænga studenter troligvis kommer at komme i kontakt med, både under utbildningen og i sitt yrkesliv. En referens som skulle kunne vara ett gott tillegg er nedanstående bok:

Bryman, Alan & Duncan, Cramer (2011): *Quantitative Data Analysis with IBM SPSS 17, 18 & 19: A Gudie for Social Scientists*. London: Routledge. 377 p.

Læringsmål

Føljande lærandemål er aktuelle for kursen HABA301:

Kunnskaper:

Studenten

har god kunnskap om og kan kritisk vurdere ulike vitenskapsteoretiske utgangspunkt og paradigmer og kva dette har å seie for metodiske framgangsmåtar og rolla til forskaren
har inngående kunnskap om kvalitativ og kvantitativ metode samt mixed methods
har god kunnskap om ulike typar kvalitative og kvantitative forskingsdesign og datakjelder
har god kunnskap om prinsipp for kvalitativ og kvantitativ analyse

Ferdigheter:

Studenten

kan beskrive og vurdere krav til vitenskapleg kunnskap

kan grunngje val av forskningstema, utforme problemstillingar og identifisere eigna forskingsmetodar
kan drøfte sentrale metodiske omgrep for kvalitet innan kvalitativ og kvantitativ forskning

Generell kompetanse:

Studenten

kan reflektere over og kommunisere sterke og svake sider ved kvalitativ og kvantitativ metode

kan vurdere vitenskaplege studiar og litteratur frå relevante fagområde på ein kritisk, analytisk og systematisk måte

kan vurdere kor høveleg det er med kunnskapsbidrag frå kvalitativ og kvantitativ forskning for eige fagfelt

För denna kurs tycker jag läromålen är väl formulerade och relevanta – så här har jag inga ytterligare kommentarer.

Eksamensoppgaver.

Føljande fråga ställs till studenterna:

Vurder ulike vitenskapsteoretiske utgangspunkt og hva dette har å si for metodiske framgangsmåter og rolla til forskeren.

Denna fråga tycker jag är för allmänt ställd. Om vi ser på lärandemålen, så omfattar denna fråga egentligen bara det första lärandemålet. Om avsikten är att examinera flera lärandemål borde frågan innehålla mer information till studenterna om vad det är de skall förhålla sig till i sina svar.

Ingrid Höjer
Professor i socialt arbete
Institutionen för socialt arbete
Göteborgs universitet

Programsensor rapport for Master i Helsefremmende arbeid og helsepsykologi, 2017.

Fokus i denne Programsensor rapport ligger på vurdering af den overordnede struktur på Master i Helsefremmende arbeid og helsepsykologi, hvor der fokuseres på uddannelsens første to semestre. Der ses på følgende tre områder:

- a. Dimensjoneringa av studentenes arbeidsmengde,
- b. Fremming av studentenes selvstendighet
- c. I hvilken grad er diversity , context, groups, utkantproblematikk, del av de ulike emnene /ivaretatt i emnene?

Baggrundsmateriale

Baggrundsmaterialet for vurderingen består af skriftligt materiale vedrørende studiets 1. og 2. semester: emnebeskrivelser, litteraturlister, timeplan, opgaveformuleringer og eksamensopgaver indgår. Herudover indgår notater fra programsensors besøg i Bergen 15.-16. maj 2017, hvor der blev gennemført to møder ml. programsensor, uddannelsesleder, undervisere og medarbejdere fra Master i Helsefremmende arbeid og helsepsykologi.

Efter aftale med uddannelsesleder vil denne rapport ikke berøre indholdet i kurserne i videnskabsteori og metode. Masterprojektet vil blive behandlet i en senere censorrapport.

1. semester

På uddannelsens første semester gennemfører de studerende to obligatoriske kurser *HEFR 331: Helsefremmende arbeid* (20 sp) og *Haba 301: Vitenskapsteori og metode* (10 sp).

Kurset *HEFR 331* har en omfattende litteraturliste og adskillige mindre prøver. Litteraturlisten er delt i kernelitteratur og anden relevant litteratur, og den indeholder et bredt udsnit af relevant Health Promotion litteratur: grundbøger, antologier, artikler, norske lovtekster og rapporter. Det vurderes, at den anbefalede litteratur kan give en grundig introduktion til feltet og de fire undertemaer: *Helsefremjande arbeid*, *Helsepsykologi*, *Perspektiv på folkehelse*, og *Offentlig helsepolitikk*. Litteraturen kan bredt berøre temaer vedrørende diversitet, kontekster, ulighed, samt forskellige grupper og deres ønsker og behov i forhold til sundhed og sundhedsfremme. Flere tekster inddrager et globalt perspektiv på sundhed og sundhedsfremme. Hvorvidt udkantsproblematikker specifikt er berørt er dog et spørgsmål.

Over halvdelen af de listede titler er engelsksprogede. På mødet fortæller underviserne, at mange studerende er forvirrede og synes der er meget at begynde med. Dette vil nok i høj grad være et vilkår, når man begynder på et nyt studie. Kurset tæller 20 sp. og bør derfor være omfattende. Men i betragtning af, at kurset er de studerendes første, kan der stilles spørgsmålstejn ved antallet af foreslåede titler, ligesom det evt. kunne være en fordel, i det omfang det er muligt, at udskifte engelsksprogede tekster med nordiske. Endelig kunne en prioritering af og/eller kort introduktion til den litteratur, der ikke udgør kernelitteratur, sandsynligvis være en støtte for studerende i forhold til at håndtere arbejdsmængden.

Kurset indeholder samtidig adskillige, kortere prøver: 3 essays og 4 annoteringer, der afslutningsvis samles i en mappe for vurdering. Her ud over har de studerende til opgave at give en mundtlig præsentation. De tre essays er emnemæssigt knyttet til kursets temaer (helsefremmende arbeid, helse psykologi og helsepolitik), og det giver god mening at udprøve de studerendes viden indenfor kursets centrale områder. Træning af de studerendes skrivefærdigheder er nødvendigt og hensigtsmæssigt på dette niveau. Ligeledes er både annoteringer, der består i skriftlig kritik af fire selvvalgte artikler, og mundtlig præsentation hver for sig læringsmæssigt og akademisk relevante discipliner, som studerende på dette niveau bør trænes i. Men samlet set giver litteratur og opgavetæthed indtryk af et kursus med en forholdsvis stor arbejdsmængde, når det gælder at læse og skrive.

Samtidig må mundtlig præsentation og diskussion vurderes som værende en væsentlig akademisk færdighed, der kunne vies mere opmærksomhed på kurset. Således kunne der være læringsmæssige fordele i, enten at samle nogle af de kortere opgaver til en større og mere omfattende opgave, der blev præsenteret til en mundtlig eksamen, eller i at udskifte en eller flere skriftlige opgaver med mundtlige prøver. Mere dialogiske prøveformer end de nuværende kunne inddrages med henblik på styrke de studerendes selvstændighed. Fx i form af, at de studerende præsenterede annoteringer for hinanden og efterfølgende gav opponance på andres præsentation, eller i form af mundtlige præsentationer af et PBL-arbejde med efterfølgende opponance og diskussion. Herved ville prøveformerne varieres, og de studerende ville opøve kompetance i at fremlægge, vurdere og kommentere videnskabeligt arbejde. Undervisernes arbejde med at rette de skriftlige opgaver kunne lettes, hvilket der blev udtrykt ønske om under programsensor mødet.

Kurset i videnskabsteori og metode, der afslutter første semester, prøves endvidere ved en fem dages skriftlig hjemmeopgave. De studerende har således rig lejlighed til at opøve skriftlige akademiske kompetencer.

Den foretrukne arbejdsform på kurset er problemet baseret læring (PBL). PBL udgør en forholdsvis stram rammesætning af lære- og arbejdsprocesser. En støtte for de studerendes træning i at anvende teoretiske perspektiver på Sundhedsfremme arbejde er sandsynligvis nødvendig, da det for mange af nyt at anvende teoretiske begreber. På den anden side er det et spørgsmål om PBL-arbejdet er velegnet til at fremme de studerendes selvstændighed tilstrækkeligt. Balancen mellem behovet for en rammesætning/styring og selvstændigt arbejde er hårfin. Men når underviserne efterlyser en større selvstændighed i de studerendes tilgang til undervisningstemaerne kunne en mere studenterstyret arbejdsform måske være en mulighed. Fx i form af, at studerende selv formulerede undersøgelsesspørgsmål til det pågældende tema og arbejdede med dette – evt. i deres sidste essayopgave. Stadig ville en sådan arbejdsform kræve at underviserne var til stede som vejledere/rådgivere for og under de studerendes arbejdsproces.

2. semester

På uddannelsens andet semester gennemføres det obligatoriske kursus *HEFR341: Planlægning, implementering og evaluering* (10 sp), og de studerende kan vælge mellem to valg-kurser, *HEFR 342: Resources to health and well-being*, eller *MABARN 310: Childhood and parenting i diverse contexts*, (begge 10 sp). Underviserne oplyser på program sensor mødet, at alle studerende vælger kurset HEFR342.

Endvidere gennemføres et kursus i videnskabsteori og metode, *Haba302* (10 sp), der også er obligatorisk, men ikke behandles i denne rapport.

HEFR341: Planlægning, implementering og evaluering: Kursets litteraturliste er omfattende og helt overvejende engelsksproget. Kun fire værker er dog udhævet som kernelitteratur. I forhold til en evt. ned-dimensionering af de studerendes arbejdsmængde kunne flere nordiske tekster, samt en prioritering af teksterne, muligvis være støttende. Under programsensor mødet fortalte underviserne, at de havde indtryk af, at mange studerende ikke læste tilstrækkeligt. Hvordan man kan motivere dem til at læse mere er et stort spørgsmål, men erfaringen fra en dansk kontekst¹ viser, at mange studerende desværre har særdeles vanskeligt ved at læse og forstå akademiske tekster på engelsk, i det deres ordforråd er for begrænset.

Litteratu listen indeholder relativt mange tekster vedr. skolen som setting for HP, en del tekster om hospitalet som setting – mens andre institutionstyper er mere sporadisk repræsenteret. Kun en enkelt tekst fokuserer på arbejdspladsen som setting for Sundhedsfremme, og ingen beskæftiger sig eksplicit med institutioner for ældre eller udsatte grupper i befolkningen. Heller ikke tekster, der omhandler frivillige organisationers (NGO'ers) betydning i forhold til sundhed og Sundhedsfremme er medtaget. På baggrund af litteraturlisten synes ønsket om at styrke de studerendes forståelse af «diversity, context, groups, og utkantproblematikk» at kunne varetages bredere og dermed bedre.

Til gengæld er indført Projektarbejde for masterstudenter i Hefr341, der består af et konkret projektarbejde over en fire ugers periode. Det blev første gang blev gennemført våren 2016. Projektarbejdet forekommer på ovenstående baggrund som et yderst relevant praksisnært og forskningsorienteret undervisningstilbud, med gode potentialer for at fremme de studerendes nysgerrighed og selvstændighed. I projektet indgår samarbejde med frivillige organisationer. Projektarbejdet udprøves ved en poster og en præsentation, hvor repræsentanter fra samarbejdsorganisationen er til stede. Denne afslutning på forløbet er særdeles meningsgivende: Her får de studerende en oplagt lejlighed til at fremlægge deres viden over for den omgivende verden og skabe kontakter til det felt, de senere skal arbejde i.

Underviserne fortæller at de studerende er meget engagerede i arbejdsprocessen, som i det store og hele beskriver alle trin i en forsknings-proces: Henvendelse til informanter, udarbejdelse af samtykke erklæring, etiske overvejelser, gennemførelse af interview og/eller spørgeskema, analyse af empirisk materiale, samt udvalg af relevant litteratur. De studerende har udtrykt ønske om mere af denne slags arbejde.

Samtidig er projektarbejdet dog tydeligt tilrettelagt fra underviserens side; der er fx i det projektmateriale, der udleveres til de studerende allerede fastsat datoer og booket aftaler med de kontaktpersoner, de studerende skal besøge eller interviewe i den valgte praksis-case. Herved "spares" de studerende naturligvis for en del opsøgende arbejde, men netop (dele af) dette arbejde kan også være lærerigt at deltage i. Det at skulle kontakte repræsentanter for organisationer uden for universitetet kræver mod og planlægningssans hos de studerende. Projekt arbejdet kunne med fordel lade de studerende varetage nogle af kontakterne, også med henblik på at forberede dem på det selvstændige, væsentligt mere omfattende, Master projekt på 3. og 4. semester. Dette kunne aflaste underviserne, der fortæller at forberedelserne til forløbet har været meget tidskrævende.

¹ Som underviser på kandidatuddannelsen i Sundhedsfremme og sundhedsstrategier på Roskilde Universitet har jeg erfaret, at studerende kan være en hel dag om at læse en engelsksproget artikel, da de bruger megen tid på at slå ukendte ord op.

På kurset *HEFR 342: Resources to health and well-being* fokuserer kursustilitteraturen helt overvejende på salutogenesisk teori og positiv psykologi. I betragtning af, at kurset tæller 10 studiepoeng, kan det undre, at der ikke findes plads til andre psykologiske retninger, eller til sociologisk orienterede teorier, der kan belyse ressourcer for sundhed på et mere materielt/sociologisk grundlag. Salutogenesisk teori og positiv psykologi må ses som centrale for Sundhedsfremme feltet, og teorierne introduceres da også på 1. semester. Men andre psykologiske retninger kan med fordel supplere og nuancere dem. Det gælder fx eksistens-psykologien, psycho-social theory, og psyko-dynamisk inspirerede retninger, som fx objektrelations teorien. Disse teorier beskæftiger sig muligvis ikke eksplicit med Sundhedsfremme, men omhandler dog temaer, udvikling og udfordringer for og i menneskelivet, der er tæt knyttet til ressourcer, sundhed og trivsel. Også sociologisk orienterede teorier, som fx den Bourdieu-baserede litteratur i Sundhedsfremme feltet kunne inddrages for at skabe en øget forståelse hos de studerende af forskellige gruppers sundhedsbehov, ressourcer for sundhed og den stadigt øgede ulighed i sundhed – i de nordiske lande og på globalt plan. Kursus beskrivelsen siger, at den studerende gennem kurset skal tilegne sig: *"in-depth knowledge of various theories and conceptual frameworks with a resource perspective"*; i forhold til denne målsætning fremstår kursustilitteraturen smal. Endvidere kan indsigt i forskellige teoretiske retninger og perspektiver på Sundhedsfremme potentielt være med til at øge studentenes selvstændighed, i det de her igennem får mulighed for at holde perspektiver op imod hinanden og reflektere over videnskabsteoretiske paradigmer og grundsyn samt deres praktiske anvendelighed.

Kursets undervisere fortæller på mødet, at de studerende på dette tidspunkt er «gruppe-arbejdsstrætte» og at de ønsker at arbejde mere individuelt. Endvidere udtrykkes der behov for at vælge en anden arbejdsform end problem baseret læring. Gruppearbejdet på kurset er på denne baggrund reformuleret og lægger op til større ansvarstagen hos de studerende end tilfældet er i første semesters kurser. De studerende kan således vælge mellem fire forskellige temaer, som de selv finder litteratur til og definerer problemstillinger under, og hvor de præsenterer deres arbejde dialogisk med spørgsmål til resten af holdet. Den forandrede arbejdsform forekommer at være relevant både i forhold til kursus-målsætninger og i forhold til at opøve de studerendes kritiske kompetencer.

Kurset afsluttes med en fem døgns skriftlig hjemme opgave på 3000 ord, der skrives løbende under kurset og med en enkelt vejledning af underviserne. Opgaven forekommer passende i forhold til kursets studiepoeng og udgør en variation i forhold til 1. semesters prøveformer. En i omfang tilsvarende prøve afslutter kurset i videnskabsteori og metode på 2. semester. Dette er dog en hjemmeopgave.

Opsamling

Dimensjoneringa av studentenes arbeidsmengde

Dokumenter og samtaler, der er inddraget i denne rapport, giver indtryk af at særligt første semester har de studerende en stor arbejdsomængde. Det gælder både i forhold til litteratur og i forhold til antallet af mindre opgaver. Hvis der hos studerende og undervisere eksisterer en opfattelse af, at uddannelsens arbejdsbelastning er for uens-artet dimensioneret, kunne det være oplagt at erstatte dele af den engelsksprogede litteratur med nordiske tekster i det omfang det er muligt, samt at samle en eller flere korte opgaver til en større og mere selvstændig opgave. Denne opgave kunne være mundtlig og/eller mere dialog-baseret.

På 2. semester fremstår arbejdsomængden mere afbalanceret, og arbejds- og prøveformer mere varierede.

Fremming av studentenes selvstendighet

PBL-arbejde kan ses som væsentligt i begyndelsen af uddannelsens 1. semester, hvor de studerende er usikre på brug af teori og møder en række nye forståelse og begreber. Men denne ret styrede arbejdsform kan på sigt ikke siges nævneværdigt at bidrage til en øget ansvarsfølelse eller selvstændighed hos de studerende. Derimod virker de arbejdsformer, der vælges på 2. semester både mere studenterstyret og mere praktisk orienteret. Det fremgår da også, at de studerende er engagerede i de tiltag, der forbinder dem med virkeligheden uden for universitetet. På denne baggrund kan det anbefales allerede under første semester at træne de studerendes selvstændige kompetencer. Dette kræver mod til at «give slip» på de studerende hos underviserne, der må vise de studerende tillid i forventning om, at de er i stand til selv at tage ansvar for (dele af) deres læringsforløb. Begrebet «stilladsering af læring» kan være givtigt at have i baghovedet: underviserne bør tilvejebringe stilladset, som de studerende selv må tage ansvar for at klatre op i. En inddragelse af de studerende i og planlægning og udformningen af projekt arbejdet på *HEFR341* kunne pege i samme retning.

I hvilken grad er diversity , context, groups, utkantproblematikk, del av de ulike emnene /ivaretatt i emnene?

Studiet har udviklet sig og bevæger sig nu fagligt set i et spændingsfelt mellem «klassisk Sundhedsfremme litteratur», psykologiske tilgange til sundhed og sociologiske forståelser. Sidstnævnte fremstår dog som mindre vægtet. Med titlen Master i Helsefremmende arbeid og helsepsykologi, bør fordelingen i det store og hele fastholdes. Indsigt i diversitet, kontekst og grupper er varetaget i undervisningsplanerne, mindre eksplicit utkantproblematikker. Men for mere tilbundsående at beskæftige sig med ovenstående begreber vedrørende sundhedsproblematikker må det overvejes at inddrage yderligere litteratur fra det sociologiske fagfelt, der beskæftiger sig med sundhed og sundhedsfremme. Det forekommer centralt for en forståelse af betydninger af diversitet og kontekst at inddrage mere grundlæggende sociologiske perspektiver som supplement til de primære faglige vinkler.

Med håb om at denne rapport giver anledning til fornyet diskussion og inspiration! Det har været et interessant stykke arbejde, og jeg ser frem til vores næste møde foråret 2018.

Mange hilsner Anne

Anne Liveng, Cand.comm, Ph.d.
Lektor/Associate professor
Studieleder Master i Sundhedsfremme
Institut for Mennesker og Teknologi
Center for Sundhedsfremmeforskning
Roskilde Universitet, Bygning 9.1, 0.35
Postboks 260, 4000 Roskilde
Danmark

Tlf.: 4674 2888 / email: aliveng@ruc.dk